

Хрипко Людмила Володимирівна,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

Грибан Віталій Григорович,
доктор біологічних наук, професор Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВНЗ З ЮРИДИЧНОЮ НАПРАВЛЕНІСТЮ

Вища освіта сьогодні переживає період модернізації, оновлення, приведення у відповідність до європейських стандартів. У наукових колах точаться дискусії з приводу необхідності такого швидкого реформування тоді, коли фінансування бюджетної сфери нестабільне, а суспільно-політична ситуація в державі вкрай складна. На фоні цих проблем не менш важливою залишається питання про необхідність покращення здоров'я нашої молоді, особливо в студентські роки. Організація навчальних занять з фізичного виховання в ВНЗ з юридичною направленістю має свої особливості, тим більше, що майбутні фахівці юридичної галузі знань ведуть осілий спосіб життя, не завжди знаходячи час для рухової активності.

Фізичне виховання відіграє важливу роль у формуванні молодого покоління, зміцненні і збереженні його здоров'я, підготовці до майбутньої професійної діяльності та захисту Батьківщини.

За даними багаточисельних досліджень продовжує залишатися гострою проблема правової організації фізичного виховання у вищій школі.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства зберігається актуальність всебічної підтримки сфери фізичної культури і спорту з боку держави. Такий стан речей унормований чинним законодавством. Пріоритети державної політики висвітлювались у відповідних законодавчих та нормативно-правових актах: законах, указах Президента, постановах Верховної Ради України та Кабінету Міністрів, наказах та нормативно-методичних документах:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 року № 1556-VII;
2. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24 грудня 1993 року № 3808-XII.
3. Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація»: Указ Президента України від 09 лютого 2016 року № 42/2016.
4. Про пріоритети розвитку фізичної культури і спорту в Україні: Указ Президента України від 21 липня 2008 року № 640/2008.
5. Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту: Указ Президента України від 28 вересня 2004 року № 1148/2004.
6. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 01 березня 2017 року № 115.
7. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2015 року № 1320-р.
8. Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах: Наказ Міністерства освіти і науки України від 11 січня 2006 року № 4.
9. Про Положення про Всеукраїнський огляд-конкурс на кращий стан фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 20 грудня 2005 року № 742.
10. Про нормативні документи з фізичного виховання: Наказ Міністерства освіти України від 25 травня 1998 року № 188.
11. Про затвердження Змін до Порядку складання календарних планів фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів: Наказ Мінмолодьспорту України від 16 січня 2016 року № 129.
12. Про затвердження форми звітності № 2-ФК (річна) «Звіт з фізичної культури і спорту» та Інструкції щодо її заповнення: Наказ Мінмолодьспорту України від 14 грудня 2015 року № 4611.

Вони визначають цінність фізичної культури і спорту для здоров'я, фізичного і духовного розвитку населення, утвердження міжнародного авторитету України у світовому співтоваристві. Ці законодавчі акти визначають загальні правові, соціальні, економічні і організаційні основи

фізичної культури і спорту в Україні, участь державних органів, посадових осіб, а також підприємств, установ, організацій, незалежно від форм власності, у зміцненні здоров'я громадян, досягненні високого рівня працездатності та довголіття засобами фізичної культури і спорту. В законах наголошується, що держава створює умови для правового захисту інтересів громадян у сфері фізичної культури і спорту, розвиває фізкультурно-спортивну індустрію та інфраструктуру, заохочує громадян зміцнювати своє здоров'я, вести здоровий спосіб життя [2, с.6].

Актом вищої юридичної сили, який зараз виступає об'єктом посиленої уваги й активного обговорення є Закон України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року. Норми ст. 16 вказаного нормативно-правового акту передбачають таку систему забезпечення якості вищої освіти, яка складається з:

1) системи забезпечення вищими навчальними закладами якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості);

2) системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти;

3) системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

У руслі заявленої проблеми нас цікавить пункт 1, тому знаходимо його пояснення в п. 2 ст. 16 вказаного нормативно-правового акту. Система забезпечення вищими навчальними закладами якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів:

1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;

2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом та ін.

Тобто навчальний заклад організовує самостійно контроль за якістю підготовки фахівців та розробляє власну систему внутрішнього моніторингу. Ці норми деталізує ст. 50 цього закону, де міститься невичерпний перелік форм організації освітнього процесу та видів навчальних занять. До перших належать: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи. До других: лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація. Законом передбачено, що вищий навчальний заклад має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

Початок кожного навчального року в методичному плані розпочинається з аналізу державних стандартів, що розроблені та упроваджені з кожного напрямку підготовки та спеціальності й повинні оновлюватися кожні 5 років.

Але нам уявляється, однією з проблем, є дезінтеграція системи державного управління фізичною культурою і спортом. Багато в чому ця проблема визначається недосконалістю законодавства в галузі фізичної культури та спорту, що не дозволяє уникнути розбіжностей і протиріч між центром та регіонами, між державними і громадськими організаціями та об'єднаннями (федераціями з відповідних видів спорту) і найголовніше між конкретною людиною та державними органами

Зрозуміло, що законодавство й управлінські методи у сфері фізичної культури та спорту необхідні удосконалювати. В сучасних умовах вони повинні сприяти формуванню належних умов в першу чергу для організацій, що реалізують програми розвитку фізичної культури та спорту серед студентській молоді. Органи вдали повинні створити умови, що дають можливість спонсорам та інвесторам направляти кошти на будівництво нових об'єктів і закупку спортивного інвентарю [3, с.5].

Ми вважаємо пріоритетним вирішення таких проблем, пов'язаних із упровадженням нових норм у навчальний процес: недостатня робота відповідних органів державної влади, на які покладені відповідні повноваження, з уніфікації начальних програм, кількості годин у державних стандартах різних напрямів підготовки, спеціальностей, змістового наповнення навчальних

програм; відсутність контролю за чітким дотриманням норм законодавства, що регулює організацію навчальних занять з фізичного виховання, що є, на нашу думку, недопустимим у зв'язку з погіршенням здоров'я молоді, необхідністю активного її залучення до рекреаційної діяльності, здорового способу життя, рухової активності.

Бібліографічні посилання:

1. Батієвська Т. Проектування навчального процесу майбутніх фахівців як педагогічна проблема [Текст] // Педагогічні науки: зб. наук. праць. – Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2012. – Вип. 54. – С. 64-69. – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream>
2. Корж В.П. Нормативно-правове та організаційно-управлінське забезпечення розвитку фізичної культури і спорту в Україні В.П. Корж, Ю.О. Павленко, М.В.Дутчак, О.К. Артем'єв, В.П.Карленко, В.О. Дрюков // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. – 2006. – №10. – С. 4-12.
3. Нікітенко С. В., Ефективність державного управління фізичною культурою та спортом в Україні // Актуальні проблеми державного управління. Зб. наук. праць. – К.: Науковий світ, 2016. – №1 (49). – С.1-6.
4. Хрипко Л.В., Ластовкін ВА Правові засади фізичного виховання студентської молоді / Л.В. Хрипко, В.А Ластовкін // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: матер. Всеукр. наук.-практ. конф.(м. Дніпро, 23 лютого 2018 р.). – Дніпро: ДДУВС, 2018. – С. 89-90.

Ядловська Ольга Степанівна,
кандидат історичних наук, Дніпропетровський
державний університет внутрішніх справ

**АСПЕКТИ ПОЛІТИЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ
НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ**

Частиною українського суспільства виступає молодь, на яку покладаються надії якісної розбудови держави та наближення до світових стандартів реалізації прав та свобод людини. Молодь подібна до загалу населення у своїх поглядах, ставленні до подій, оцінках соціальної реальності та преференціях, а також у виборі форм суспільно-політичної активності. Однак особливості оціночних суджень, мотивації та ціннісних орієнтацій молодих людей, особлива спрямованість свідомості та поведінки молоді, її потреб, інтересів, установок заснована на орієнтації повсякденної поведінки, змісту та цілей життя на зразки майбутнього і молодіжної свідомості пояснюють можливість множинності варіантів участі в суспільному житті, актуальних методах впливу на прийняття політичних рішень. Проблеми соціалізації молоді пов'язані із глибокими та швидкоплинними соціальними змінами, зокрема із зміною ідеологічних орієнтирів у вихованні особистості, а також посиленням дії стихійних та політичних чинників, що впливають на становлення сучасної молоді людини як соціальної особистості.

Процес політичної соціалізації відбувається нерозривно зі становленням власне соціалізації молоді, що передбачає певні етапи розвитку особистості та її впливу в майбутньому на оточуюче середовище, групу, суспільство, державу.

Згідно класичної теорії загальної соціалізації в політичній соціалізації індивіда виділяють дві фази: політична адаптація (первинна політична соціалізація) та інтеріоризація (вторинна політична соціалізація). Відтак адаптація передбачає пристосування індивіда до соціально-політичних умов, до ролевих функцій, політичних норм, що складаються на різних рівнях життєдіяльності суспільства, до соціальних груп – суб'єктів політики, соціальних інститутів, тобто до політичного середовища, в якому вона живе. Стадія інтеріоризації передбачає засвоєння індивідом політичних цінностей, настанов, норм і взірців політичної поведінки, що властива тій чи іншій соціальній спільності. З одного боку, політична соціалізація передбачає цілеспрямований вплив самої політичної системи на індивіда і складає процес передачі йому інших політичних орієнтацій, цінностей, моделей поведінки. З іншого – містить і особисту активність індивіда, тобто трансформацію певних суспільних норм політичної культури в особисті цінності та переконання [2]. Отже, політична соціалізація передбачає взаємний вплив між впливом суспільства на формування